

עין משפט
נר מציה

קבו א (מיי) פ"א מהל' שמיטה הלי"ז) סג עשין סג טו"ע יו"ד ס"י ית טע"ה :

קבו ב מיי שם הלי"ד טו"ע שם סע"י ב: קבב ג מיי שם הל"ז וט"ז טו"ע שם סע"י ד:

קבב ד ה ו מיי שם טו"ע שם

בגה"ה:

קל ז מיי שם הלי"ז טו"ע שם סע"י ח: קלא ח מיי שם הלי"ח טו"ע שם סע"י ו: ט [מיי] שם הלכה טו [טו"ע שם סע"ף ג]: קלב י מיי שם הלכה כג טו"ע שם סע"י ט: קלב כ ל מיי פ"ו מהל' ביאת מקדש הל"ז ופ"ב מהל' איסורי מונח הלא והל"ד ופ"ב מהל' צבורות הלא טו"ע יו"ד ס"י שט סע"י ב:

שיטה מקובצת

[א] כי איכא חזא פגימה מסוכסכת בשוהליך:
ב אפי' בירידתו כשהסימן:
ג ואחר לטופו ולשון אוגרת כמו אגרה:
ד ואינה אוגרת אלא מסכסכת הסכין:
ה שחיטתו כשרה וכדיקומא ברישא:
ו אם יש שם פגם המים נופלים:
ז ואינו חוגר בו או דבר:
ח הא איכא צדדין שנוכחין בצדי הסכין:
ט התיב בבכורות נפגם הובנן בכבור או הערה דהיינו שפת בית ההתיב של נקבה.
י וב"ח הובין פ"ב נרתיק שהיכיב חבוי בו:
י ה"א ליפסל מהקריבה הוא דבכדי חגירת צפורן:

רבינו גרשום

אחת בזה ענין: עולה ויורד. סכין שאינו שוה בחידודו: דמיא לסאסא מאי. כלומר דדמי לשערי שכולת דאינו פגום ודמתחוי כפגום: פשיטא דכיון דכי ניקבה טרפה בעיא בדיקה כלומר כיון ששחטו בסכין פגומה דמי כמי שניקבה: במערכא בדקי לה במיא. היכי בדקי לה במיא משמיטין הסכין חזרו במים והיכן שהמים נמשכין מתורדו של סכין ודאי שם נפגם:
א ואתלת רוחתא כלומר לפיכך לא צריך לבדוק הסכין מצד זה ומצד זה אלא במקום חידודו: ופגימת אורן בכבור שחשוב מום קבוע: ופגימת מום בקדשים. איכא דאמרי קדשים ממש ואיכא דאמרי בקדשיי המקבין דתיבת ברו תמים:

[א] נראה דל"ל הכא נמי בית השמיטה ממוות רוח כלומר לפיכך וכו'.

יז:

כאן שהוול"ך והביא. הוה מצי לשנויי הא דקיימא ארישא דסכינא והא דקיימא בלמעט:
אבישרא ואטופרא. אבישרא משום ושט ואטופרא משום קנה:
פגימת אוון בבבור פגימת מום בקדשים. אינטריך תרוייהו פגימת אוון צצכור לשחוט עליו במדינה וקדשים אינטריך משום ערוה של נקבה דלא הו"א בכלל צכור אי נמי אינטריך קדשים דלא נימא פגימת מום ליפסול מעל גבי המונח הו"א פחות מחגירת הנפורן והא דלא חשיב צהדייהו פגימת מונח ולימא ד' פגימות הן מזינו למימר משום דפגימת מונח צהדיא כתיב דנקדשים נמי כתיב תמים לא משמע ממש בלא פגימה דצממה מקומות לא חייסין אס נתתן ממנו הצשר או העטם: וכמה

מסוכסכת לא ישחוט בה לכתחלה ואם שחט שחיטתו כשרה יעולה ויורד בסכין שוחט בה לכתחלה א"ל רב הונא בריה דרב נחמיה לרב אשי אמרת לן משמיה דרבא מסוכסכת פסולה והא ^(א) (אמר רבא) מסוכסכת כשרה לא קשיא כאן שהול"ך והביא כאן שהול"ך ולא הביא אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי דמיא לסאסאה מאי אמר ליה ^(ב) מאן יהיב לן מבשריה ואכלינן אמר רב חסדא ^(ב) מעינן לבדיקת סכין מן התורה שנאמר וישחמתם בזה ואכלתם פשיטא כיון דכי נקב טריפה בעיא בדיקה לחכם קאמרינן והאמר ^(ג) רבי יוחנן לא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא במערכא בדקי לה בשימשא בנהדרקא בדקו לה במיא רב ששת בדק לה בריש לישניה רב אחא בר יעקב בדק לה בחוט השערה בסורא אמרי בישרא אכלה בישרא לבדקה אמר רב פפא צריכא בדיקה אבישרא ואטופרא ^(ד) (ואתלתא רוחתא) אמר ליה רבינא לרב אשי אמר לן רב סמא בריה דרב משרשיא משמך דאמרת ליה משמיה דרבא צריכא בדיקה אבישרא ואטופרא ואתלתא רוחתא אמר ליה אבישרא ואטופרא רוחתא אמרי משמיה דרבא לא אמרי רבינא ורב אחא בריה דרבא הוו יתבי קמיה דרב אשי אייתו סכין לקמיה דרב אשי לבדקה אמר ליה לרב אחא בריה דרבא בידקא בדקה אטופרא ואבישרא ואתלתא רוחתא אמר ליה ^(ה) יישר וכן אמר רב כהנא רב יימר אמר אטופרא ואבישרא צריכא אתלתא רוחתא לא צריכא מי לא ^(ו) א"ר יורא אמר שמואל ל"בן סכין ושחט בה שחיטתו כשרה שחידודה קודם לליבונה וקשיא לן האיכא צדדין ואמרינן בית השחיטה מרווח רווח הכא נמי בית השחיטה מרווח רווח אמר רב הונא בר רב קמינא אמר רבי שמעון בן לקיש שלש פגימות הן פגימת עצם בפסח פגימת אוון בבכור פגימת מום בקדשים ורב חסדא אמר אף פגימת סכין ואידך בחולין לא קא מיירי וכולן פגימתן כדי פגימת המזבח וכמה

להחליש עד שעצר הפגם ואין כאן ספק שמה נגע העוקץ צסימן: **שחיטתו כשירה**. ^(א) ואוכלדאוקמא ^(א) צרישא דסכינא וכשהול"ך ולא הביא ואפי"ה לא ישחוט לכתחלה שמה יול"ך ויציא: **עולה ויורד**. כגון שנפגמה פגם גדול והוחלקו העוקצים צמסחות והוי הסכין נמוך שם: **מסוכסכת פסולה**. אפי' דיעבד: **דמיא לסאסא**. ארישטי"א זקן השכלים שאינו חלק כך סכין שאין פיה חלק אבל פגם אין לה אשפרי"א בלע"ז: **ושחטתם בזה**. בשאלו כתיב ומדקאמר בזה ש"מ סכין צדק להם: **דיוון דאי נקב**. ליושט מיטרפא פשיטא דבעינן דדיקה דהא אי איכא פגם נקיב: **לא אמרו כו'**. ואנן מקרא ילפינן לה: **בשימשא**. ונתנים אותה צמטש ורואין צחודה. מ"ר. לישנא אחרינא הולך ומעמידה צמטש חודה למעלה ומסתכל בצילה של סכין ואם יש פגם צסקין ניכר הוא צלל שהחמה נכנסה צפגם: **במיא**. הופך חודה למטה ומוליכה על פני המים ונוגעה מעט ואם יש פגם עוקץ עושה כמין חריץ צמים צהליכתה. ל"א הופך חודה למעלה ואוחזה בידו צשיפוע ראשה למטה ומטיף על חודה צלצצכו אם יש שם פגם וינופלים שם ואין יעילים לילך עד ראשה. לשון מורי: **בישרא אכלה**. היא צאה לחתוך צשר לפיכך עיקר צדיקתה צצצר או צריש לישנא או צצצר אצצכו אם צשר זה פוגע צפגם כן פיגע צו צשר הסיומן אצל צדצר אחר לא הו"א צדיקה שמה דצר קשה עוצר על פגם קטן ואינו חוגר"ו או דצר שהוא כך יותר מדאי נכנס לתוך פגם קטן אע"פ שאין פגם לקלקל הסיומן: **אבישרא**. צשר האצצכו: **ואתלתא רוחתא**. צלמנע חודו וצלצדין שמה נפגם עוצי חודה צצידה ונלחח הסיומן צעוקץ ונקרע: **יישר**. יפה עשית: **וכן אמר רב כהנא**. דךך צריכה: ^(א) כל היכא דאמר משמיה דפלוני לא שמועה ממנו אלא מאחרים שמע שקצלוה ממנו כי הא דרב אשי לא ראה את רבא מעולם כדאמר בעשרה יוחסין (קדושין דף עב:) יום שמת רבא נולד רב אשי: **אתלתא רוחתא לא צריכי**. ואם יש שם פגם צצידה לא איכפת לן דאין צידי הסכין נוגעין צסימן מכיון שמתכו חודה של סכין הוא מתרווח לכלא ולכלאן: **שחידודה קודם לליצונה**. קודם שיכנייה הסיומן צליצון הוא נתתך צחידוד: **הא איכא צדדין**. יושנכו צצדי הסכין קודם שמתגמר שחיטה והרי סימני טרפות נולדין צה כיון שהושט נשרף. ואפי"ה קי"ל כרב אחא ורב כהנא ורב אשי וכולוה אמוראי דאמרי צריכא אבישרא ואטופרא ואתלת רוחתא ואם שכת ולא צדק קודם שחיטה צודק לאחר שחיטה: **ג' פגימות הן**. לשיעור אחד: **פגימת עצם צפסח**. לעצור עליה בלאו דעטם לא תצצרו צו (שמות יב:) **פגימת אוון צצכור**. להיות צו מום לישחט עליו במדינה דתנן (צבורות דף לז.) נפגמה אזו מן הסחוס. והי"ה לשאר מומין של פגימה הנזכרים שם וקמיימתה נקט: **פגימת מום בקדשים**. נקצות כגון חטאת ושלמים שיש צחס פגימות שאינן נוהגות צצכור וכדתנן התם צצכורות (דף לט:) נפגם יוהוצבן צצכור או הערוה שפת בית הרחם של נקבה צמוקדשין. ואינטריך למנקט הכא לשלמועינן דאע"ג דלא מיינכרא צייה פגימה כולי האי אפילו הכי שיעוריה צכדי שמתגור צה צפורן. ואי קשיא ליינקט פגימת מום בקדשים וכולן בכלל דהא צכור בכלל כל הקדשים הוא אי תנא הכי הי"א ליפסל מהקריבה הוא יצכדי חגירת צפורן מיפסלא אצל מום גמור לא הוי לישחט עליו במדינה הרצה פוסלין צצהמה ואין הצכור נשחט עליהן כדתנן (שם דף מא.) ואלו שאין שוחטין עליהם לא צמקדש ולא צמדינה כו' ולהכי תנא פגימת אוון צצכור שהזכירה צצכורות לענין לישחט במדינה: **מוצח**. שנפגס פסול כדילפינן צשחיטת קדשים צפרק קדשי קדשים (וצחים דף נט.) וצצחת עליו את עולותיך ואת שלמתיך וגו' (שמות כ) וכי עליו אתה וצוח אלא צומן שהוא שלם ולא צומן שהוא חסר והאי עליו צצצילו הוא כלומר כשהוא צחוקמו: שמתגור

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

סכין שיש צה פגימות הרצה חידון כמגירה. ואין צה חילוק צין אוגרת למסוכסכת שאפי' כולם מסוכסכות פסולה דמסוכסכת היינו שאין לפגימה אלא עוקץ אחד ועוקץ השני הוחלק צמסחות ומצשרינן לה לקמן כי איכא חדא פגימה ^(א) צשהול"ך ולא הביא שלא פגעה השמיטה צעוקץ משהגיע לסימניו ^(ב) : והוא דקיימא ארישא דסכינא. כשהגיע

לעוקץ עדיין לא נחתכו העור והצצר שיקרע העוקץ את הסיומן צירידתו אצל כאן שיש פגימות הרצה אפילו כולן מסוכסכות עוקץ של פגם הראשון מחליש העור והצצר והפגם השני צא לסימן וקורעו. ^(א) והא דתנן (לקמן דף יח.) השוחט צמגל קציר דרך הליכתה בית הלל מצשרינן ^(א) מפני שמגל קציר עוקצי הפגימות כפופים מאד מאד ואין קורעים דרך הליכתם כלל אצל עוקץ שאינו כפוף קורע אפי' צירידתו צאשהסימן יורד ממנו ונכנס לתוך הפגם: **מסוכסכת כשרה**. וכדמפרש ואזיל: **משני רוחות**. שיש צ' עוקצים לפגם אחד לראשו ואחד לסופו. ^(א)ואוגרת לשון (משל ו) אגרה צקציר מאכלה לשון אסיפה שאוגרת הליפורן לתוכה צין צ' עוקציה: **מרות אחס**. שאין לפגימה אלא עוקץ אחד והשני הוחלק צמסחות ואינה אוגרת אלא יומסוכסכת הסכין ^(א) והצצר. ולשון ססכון אנמשל"ר בלע"ז כמו (ישעיה יט) וסכסכתי מנצרים צמנצרים: **מורשא קמא מחליש**. עור וצצר לפני השני והשני צא ופוגע צסימן וקורעו: **חורפא דסכינא**. קודם שגיע לפגם: **מחליש**. אטיצבוש"ט בלע"ז כמו (מכות דף עז.) חשלי דודי וכמו דחשלי מיינייה כלי זיין צב' לפני אידיהן (פ"ו דף תט.) וכל עוקצי הפגם קורעין הן ואין חותכין צין צפוגעו צו וצין כשהוא יורד ממנו כך שמעתי וכן היא שהרי שנינו סכין שיש צה פגימות הרצה חידון כמגירה ואפי' מסוכסכות קאמר מדקמפליג צחדא צין אוגרת למסוכסכת וצטוצא לא מפליג ומשמע אפילו כל עוקציה לצד אחד לצד ראש הסכין והול"ך ולא הביא אלמא צירידתו נמי קורע: **דקיימא ארישא דסכינא**. שצשהתחיל להול"ך לא היה כח לסכין

שלא נפגמה מצי צלדין לגמרי (ביק א.) אלא מפני כבודו של חכם. אפי"ג שהטבח צקי צהלמות צדיקה (דעיל ט.) יישר. יפה אמרת (שבת טג:) שפיר קאמרת (פסחים נג:) לקטן ע"ה.) **ליבן**. צאור. בלשון חכמים נקרא ליבון ובלשון הלועזים קורין צלמטומי (דעיל ח.) שחיטתו כשרה. ולא אמר שריפה היא ולא שחיטה (שם.) שחידודה קודם לליבונה. מקדים וממחר לחתוך קודם שפסיה צהמה מן האור (שם)

מסורת הש"ס

[א] [מסופתה פ"א הי"ג.] [ב] [צ"ל אלעזר.] [ג] בשאלתות פרשת אחרי אימתא תמאל.] [ד] [נלעל י:.] [ה] [צ"ל ואמרי גיטוי וכן ככל הסו] אתלתא רוחתא הנזכרים לקמן גרסינן אמרי גיטוי פ"י שני צדדי הסכין כ"ג (שאלתות.) [ו] [נשת נג. וס"ג.] [ז] [ולעל ח:.] [ח] צ"ל דצור אחד, (ט) עיין רש"א, (י) והצפורן רש"ש, (י) [צ"ל לפני ד"ה יישר,]

תורה אור השלם

1. יואמר שאול פגו קצם ואמרתם לקדם הגישו אלי איש שזור ואיש שיהר ושחתם בזה ואבלתם ולא תחטאו לז לאכל אל הדרם וגישו כל העם איש שורו בידו הלק"ה וישחטו שם: שמואל א יד לד

הגהות חב"ח

[א] רש"י ד"ה והוא דקיימא וכו' צ"ה מסכינן היינו מפני: [ב] ד"ה שחיטתו כשרה וכדאוקמא דקיימא צרישא:

לעזי רש"י

אנמשל"ר [אנמשל"ר.] [לסכך. אטיצבוש"ט אטיצבוש"ט לררות. ארישטו"א. זקן השכלים. אשפרא." מחוספס.

מוסף רש"י

מסוכסכת מרות אחת. שלא נפגמה מצי צלדין לגמרי (ביק א.) אלא מפני כבודו של חכם. אפי"ג שהטבח צקי צהלמות צדיקה (דעיל ט.) יישר. יפה אמרת (שבת טג:) שפיר קאמרת (פסחים נג:) לקטן ע"ה.) **ליבן**. צאור. בלשון חכמים נקרא ליבון ובלשון הלועזים קורין צלמטומי (דעיל ח.) שחיטתו כשרה. ולא אמר שריפה היא ולא שחיטה (שם.) שחידודה קודם לליבונה. מקדים וממחר לחתוך קודם שפסיה צהמה מן האור (שם)